

Dødsdomme i Danmark 1866—92.

Med Oplysning om de stedfundne Benådnings og Højesterets Stilling til disse M. M. ved STENER GRUNDTVIG.

Den under ovenstående titel for kort siden af Hr. STENER GRUNDTVIG udgivne bog (283 sider) er en samling af de siden 1 juli 1866 i Danmark afsagte dødsdomme og disses udfald, fuldbyrdelse eller benådning. Bogen har sin betydning som samling, idet den derved giver en lettere oversigt over de sager, hvorfor landets højeste straf er bleven fældet, og som den foreligger, giver den et overskueligt billede af de dødsstraffen vedrørende forhold her i landet siden 1866. Den bliver derved et bidrag mere til bedømmelsen af spørgsmålet om dødsstraffens bibeholdelse eller afskaffelse.

Dette spørgsmål er i virkeligheden aktuelt i Danmark. Af den grund er det af betydning, at enhver krog, hvor oplysninger til løsningen kunne søges, bliver belyst, og derfor fortjener forfatteren påskønnelse for sit interessante lille arbejde.

I Norge synes dødsstraffens afskaffelse at måtte påregnes som meget sandsynlig, hvis man kan slutte af de udtalelser om denne straf, som foreligger fra formanden, Rigsadvokat Getz, for den der nedsatte kommission til at udarbejde forslag til en ny straffelov. Bliver afskaffelsen i

Norge besluttet, tør man vel håbe og formode, at turen i så henseende også snart vil komme til Danmark. Vore forhold i retning af dødsstraffens anvendelse, nødvendighed og nytte ere så temmelig de samme som i Norge.

Det er også med spørgsmålets løsning for øje, at forfatteren er gået til sit arbejde. Hensigten med bogen angiver han selv at være den, at give en let tilgængelig materialsamling for området og tillige en oversigt over den på samme gældende benådningspraxis og dennes forhold til højesterets voteringer. Som sagt, han har villet levere et bidrag til belysning af spørgsmålet om dødsstraf for Danmarks vedkommende. Hans standpunkt fremtræder i så henseende nærmest som neutralt, men med en tilbøjelighed for afskaffelsen, når den måtte findes betimelig. Dette betimelighedshensyn er noget meget vagt, thi hvoraf skal betimeligheden betinges? Det kan jo kun være af samfundets magtevne til at holde den enkelte, samfundets fredelige borgeres liv altid truende forbryder så vel bastet og bundet, at han derved er gjort uskadelig. Dertil kommer i hovedsagen forfatteren, når han siger, at spørgsmålets besvarelse for en del afhænger af fængselsvæsenets udviklingsstandpunkt ved siden af samfundets hele åndelige og materielle tilstand. Men er fængselsvæsenets udvikling i Danmark endnu ikke så vidt fremskreden, at det med rimelighed for andres liv kan påtage sig at fastholde en med livsstraf domfældt forbryder, så komme vi såmænd aldrig så vidt. Det ydre apparat, som er nødvendigt i så henseende, må dog i hvert fald anses for at være tilstede i upåklagelig stand. Og desuden, vore anstalter huse og have jo allerede huset adskillige benådede dødsdømte, uden at der er givet anledning til tvivl om, hvorvidt de måtte være i stand til at gøre fyldest i så henseende. Betimelighedshensynet bliver tilsidst kun et skøn. Kan dette ikke bygges på de erfaringer, der i så henseende er gjort ved de mange benådede dødsdømte, som have tilbragt mange år i vore strafanstalter, så vil erfaringen heller ikke komme til at

spille nogen rolle for afgørelsen af det spørgsmål hos os.

Forfatteren anfører dernæst oplysninger om dødsstraffens anvendelse og ikke anvendelse i fremmede lande, oplysninger, som alt tidligere ere anførte her i tidsskriftet på forskellige steder.

Størst interesse har selvfølgelig oplysningerne om Danmark, det, der er bogens kærne. I tidsrummet 1 juli 1866 til udgangen af 1892 er der her i landet fældet 51 dødsdomme, deraf 23 over kvinder, 28 over mænd. Her er jo den mærkelighed, at de dødsdømte kvinders antal er tæt op til antallet af mænd, medens det modsatte for almindelige forbrydelsers vedkommende ellers er tilfældet. Fra tallet 23 må imidlertid drages 14, som straffes for barnemord (af disse 14 er det halve antal svenske af fødsel), der bliver således 9 tilbage mod 28 mænd, altså omtrent $\frac{1}{3}$ kvinder mod dødsdømte mænd, et forhold, som fremdeles er en del større end det almindelige forhold mellem mænd og kvinder. Kvinderne ere alle benådede. At dette er sket, kan kun opfattes som en bestræbelse for at begrænse dødsstraffens anvendelse så meget som muligt. Det naturligste resultat heraf vilde jo være, at den afskaffedes ganske for kvinder.

Af de 51 dødsdømte ere de 4 henrettede. Resten er benådet. Dette vil med andre ord sige, at lovens bestemmelser om dødsstraf der kun kunne betragtes som anvendelige på nogle enkelte undtagelser og ikke som regel for det almindelige tilfælde. I alle andre strafferetlige forhold vilde en sådan anomali ganske sikkert ikke blive opretholdt af den simple grund, at alle strafferetlige begreber vilde blive forvrængede derved, alle strafferetlige forhold vendte på hovedet. Dog, jeg skal ikke komme nærmere ind på enkeltheder ad denne vej. Et slikt tankeexperiment vilde være en urimelighed. Men er der da mere rimelighed for at vende op og ned på regel og undtagelse, fordi man har benådningsretten at ty til ved dødsstraffen? Det er det mest sårbare punkt i spørgsmålet om bibeholdelsen, og bogens resultat, 4

fuldbyrdelser af 51 domfældelser, viser tilfulde det betimelige i ikke at beholde dødsstraffen. I så henseende er det betegnende nok, at udøvelsen af benådningsretten er tagen til siden 1 juli 1866, medens man, som forfatteren gør opmærksom på, skulde have ventet, at forholdet mellem dødsdommene og fuldbyrdelsen af dem var blevet større end tidligere. Efter straffelovgivningen før 1 juli 1866 idømtes nemlig dødsstraf for adskilligt flere forbrydelser end efter den ny straffelov af 1866. Man havde altså grund til at slutte, at, når man ved den ny straffelov havde indskrænket tilfældene, hvorfor dødsstraf kunde idømmes, til et minimum, som loven ikke kunde give afkald på at bibeholde, så måtte også følgen deraf blive, at straffen vilde blive fuldbyrdet på muligt ganske få undtagelser nær. Men som sagt, dette har ikke været tilfældet. Fra 1841 til 30 juni 1866 er af 389 dødsdomme fuldbyrdet 38 eller 9,77 pct., fra 1 juli 1866 til 1893 af 51 dødsdomme derimod 4 eller 7,84 pct.

Forfatteren giver nogle oplysninger om højesterets vøteringer for eller imod benådning, hvoraf det fremgår, at tilbøjeligheden til at stemme for benådning hos højesterets medlemmer har været fremherskende. Hvor interessante disse oplysninger end ere, skal jeg dog ikke komme ind på en nærmere omtale af dem.

Mærkeligt er det, at lidt over halvdelen af dødsdommene falde på Jyllands landdistrikter, de, som ellers i almindelige forbrydelser komme sidst af landsdelene. I forhold til landets folkemængde kommer der en dødsdom årlig på 960000 indbyggere, og i hele det tidsrum, som bogen omhandler, $2\frac{3}{5}$ på 100000 indbyggere.

Hvad motiverne til forbrydelserne angår, henregner forfatteren 33, nemlig for 18 mænd og 15 kvinder, til økonomiske hensyn, heri er medtaget drab af uægte børn. Egenlige rovmord ere begåede af 7. Erotiske motiver tillægges for 9 personer, 6 mænd og 3 kvinder. For disse 3 kvinders vedkommende er det ganske betegnende, at det

er ægtemanden, de have villet af med for at leve i andre forbindelser, medens slig bevæggrund ikke findes for nogen af mændenes vedkommende. Ulykkeligt ægteskab har ledet 2 kvinder til at begå forbrydelsen.

En person havde lovet moderen at tage livet af hendes aftægtskone og havde ikke mod til at tage sit løfte tilbage.

De dræbte personer vare 16 mænd, 9 kvinder og 17 børn. Som drabsmåde blev anvendt skud, gift, kvælning, drukning og anden vold.

Som man vil se af det anførte, er det interessante oplysninger, som Hr. Grundtvigs bog meddeler på det område, den behandler, men hovedresultatet må blive dette, at de erfaringer, som de give anledning til at slå fast, tale tydeligt nok for dødsstraffens afskaffelse i Danmark. I så henseende skal jeg minde om en udtalelse af Rigsadvokat Getz på det foran omtalte sted, hvor han hævder, at det ikke let kan tilstedes, at løsningen af spørgsmålet om dødsstraffen sker gennem theoretiske ræsonnements og deduktioner, men ad erfaringens vej. Og i kraft heraf udtaler han sig for, at det må være tilrådeligt at afskaffe dødsstraffen i Norge, og lige med Norge stiller han Danmark

Fr. Stuckenberg.